

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF
PRACHINBURI EDUCATIONAL SERVICE AREA

¹⁾ ปรีชา กระจ่างโพธิ์ ²⁾ ผศ.ดร.อรสา โกศลนันทกุล ³⁾ ผศ.ดร.พูลศรี น้อยวงศ์
¹⁾ Preecha Krajangpo ²⁾ Asst. Prof. Dr. Orasa Kosalanantakul ³⁾ Asst. Prof. Dr. Poonsri Noiwong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 12 ด้าน คือ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. การวัดผล ประเมินผล และ
เทียบโอนผลการเรียน 4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7. การนิเทศการสอน 8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา 10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12. การส่งเสริม และสนับสนุน
งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ตามขนาดของ
โรงเรียน และประสบการณ์การปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือผู้บริหารโรงเรียน
ขนาดเล็ก จำนวน 57 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 33 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่
จำนวน 30 คน รวมทั้งหมด 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ เป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นแบบสอบถามที่ถามความคิดเห็นระดับ
การปฏิบัติการการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ 12 ด้าน
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที (t-test Independent) และ
การทดสอบ ค่าเอฟ (F-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2,3)} อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และข้อที่มีระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการต่ำสุด ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

2. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามประสบการณ์การการบริหารพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันตามประสบการณ์การการบริหารที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare the levels of operation regarding academic affairs administration of school administrators under the Office of Prachinburi Educational Service Area in twelve aspects : 1) school curriculum development, 2) learning process development, 3) measurement, evaluation, and credit transfer, 4) research for education quality, 5) learning media, innovation and technology, 6) learning resource development, 7) teaching supervision, 8) education guidance, 9) quality assurance development, 10) academic promotion to communities, 11) cooperation with other schools in academic development, and 12) academic affairs promotion and support to individuals, families, organizations, institutions, and other schools. The study was based on school sizes and operation experience. There were 120 samples of the study including 57 small school administrators, 33 medium school administrators and 30 large school administrators. The instrument used to collect the data was 60-item questionnaires with five rating scales. The first part of the

questionnaire asked for demographic data of the respondents and the other part asked for their opinions on levels of operation regarding academic affairs administration of school administrators in twelve aspects for learning reform. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test independent and F-test with the statistically significant level of .05.

The findings of the study were as follows :

1. The operation regarding academic affairs administration of small, medium, and large school administrators under the Office of Prachinburi Educational Service Area was at a high level. Additionally, the aspect that obtained the highest mean was 9) quality assurance development, followed by 4) research for education quality. The aspect that obtained the lowest mean was 12) academic affairs promotion and support to individuals, families, organizations, institutions, and other schools.

2. The comparison of levels of operation regarding academic affairs administration of the school administrators with different administration experience showed that their operations were not different overall and in every aspect, except for 1) school curriculum development and 2) learning process development. The operations regarding school curriculum development and learning process development were different at a statistically significant level of 0.05 according to the administrative experience of the school administrators.

3. The comparison of levels of operation regarding academic affairs administration of the school administrators from different school sizes showed that their operations were not different overall and in every aspect, except for 12) the aspect of academic affairs promotion and support to individuals, families, organizations, institutions, and other schools. The operation regarding academic affairs promotion and support to individuals, families, organizations, institutions, and other schools were different at a statistically significant level of 0.05 according to the school sizes.

ความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นเวไนยบุคคล ตามนัยทางของพระพุทธศาสนาหมายความว่า มนุษย์มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ และเป็นผู้รับการศึกษาอบรมให้พัฒนาขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง มนุษย์สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อมีชีวิตรอดส่วนหนึ่ง และเรียนรู้ได้โดยกระบวนการศึกษาอบรมอีกส่วนหนึ่ง การเรียนรู้เพื่อมีชีวิตรอดเกิดขึ้นโดยแรงกระตุ้นของสิ่งแวดล้อมและแรงเร้าภายในร่างกาย จิตใจ

กระบวนการศึกษาอบรมเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการสั่งสอนฝึกฝนอบรมบ่มนิสัย ด้วยวิธีการอย่างหลากหลาย ต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต มนุษย์ทุกคนจึงไม่ใช่แค่คอยรับการสั่งสอนฝึกฝนอบรมจากผู้อื่น แต่จะต้องเรียนรู้เพื่อวิธีเรียนค้นหา สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี, 2541 : 3)

การศึกษาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาชีวิตคน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้านของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 3) การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นการเสริมสร้างความรู้ขั้นพื้นฐาน การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข เป็นการถ่ายทอดวิทยาการ และเทคโนโลยีจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นการสร้างโอกาสในด้านต่างๆ ให้กับคน และสังคมมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 11)

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมายความเสมอภาค และความมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545)

สำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้มองเห็นสภาพการศึกษาของไทยว่า ไม่สามารถที่จะแข่งขันด้านการศึกษาต่างประเทศ เพื่อนบ้านได้ เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับประชาคมโลกจำนวนทั้งสิ้น 47 ประเทศ ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ 33 เท่านั้น

ส่วนคุณภาพของผู้เรียนก็จัดว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยพิจารณาจากผลการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีคะแนนสะสมอยู่ในระดับต่ำมาก กล่าวคือ ในจำนวนวิชาหลัก 4 วิชา มีเพียงวิชาสังคมศึกษาวิชาเดียวเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในเกณฑ์ผ่าน คือมีคะแนนเฉลี่ยสะสมร้อยละ 54.7 ส่วนวิชาอื่นๆ อันได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาวิทยาศาสตร์นั้น ผลคะแนนที่ได้รับยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบการเรียนการสอน การประเมินผลและคุณภาพของผู้สอนว่ามีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ และจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างรีบด่วน (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการได้วิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2549 ว่า “ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน” ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ทุกด้าน และสอดคล้องกับความเป็นไทย โดยเฉพาะตัวแปรทางหลักสูตร เนื้อหา จะต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียน การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถผลิตคนที่มีคุณภาพและเป็นการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 7) ที่มีการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปลักษณะของผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครู ด้านการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อจะได้นำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุงพัฒนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี นำไปสู่การพัฒนางานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

คำสำคัญ

การบริหารงานวิชาการ

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี อยู่ในระดับใด
2. ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีขนาดและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีบทบาทด้านการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ การปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามข้อมูล 10 มิถุนายน ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 274 โรงเรียน รวมประชากร 822 คน

- ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน	399	คน
- ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน	225	คน
- ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน	168	คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยกำหนดขนาดตัวอย่างใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 120 คน กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน รองฝ่ายวิชาการ 1 คน และครูหัวหน้าสาระวิชา 1 คน ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร 120 คน จำนวน 40 โรงเรียน ผู้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Randon Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามของผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ถามความคิดเห็นระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ 12 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ

4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

4.1 เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากทฤษฎีแนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 นำข้อมูลจากการศึกษามากำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม

4.3 สร้างแบบสอบถามที่กำหนดในข้อ 2 แล้วนำไปขอความคิดเห็น และคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความเหมาะสม ทั้งครอบคลุมเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

4.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขและมาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4.5 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้ว ให้คะแนนรายชื่อของแบบสอบถามมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC) โดยใช้สูตร (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2539 : 19) ถ้าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ .67 นำข้อคำถามนั้นไปใช้ แต่ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 นำมาปรับปรุงแก้ไข

4.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำเครื่องมือที่ทดลองใช้มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125-126) ได้เท่ากับ .83

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อส่งแบบสอบถามให้กับโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.2 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากสำนักเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารของโรงเรียน จังหวัดปราจีนบุรี รวม 120 ชุด โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งและรับคืนด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์แล้ว มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ 5 ระดับ

6.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพ หาค่าความถี่ และร้อยละ

6.3 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน แปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ ของเบสท์ (Best, 1981 : 182)

6.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ ภายหลังด้วยวิธีของ Scheffe'

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการสอน 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และข้อที่มีระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการต่ำสุด ได้แก่ การส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

2. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

2.1 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามประสิทธิภาพการการบริหารพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันตามประสิทธิภาพการการบริหารที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องศึกษาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ให้เข้าใจในหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างอย่างแจ่มชัด สามารถแนะนำช่วยเหลือครูในการวางแผนการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ และกิจกรรมของหลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้พร้อมและเพียงพอ ทั้งยังต้องประเมินผลการใช้หลักสูตร ตลอดจนให้ความคิดเห็นต่อผู้บริหารระดับสูงเพื่อการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวน 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการสอน 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพราะว่าเป็นงานโดยตรง ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และต้องใช้ความพยายามและความสามารถเป็นอย่างมาก ในการนำคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งที่ผู้บริหารทุกคนต้องรับผิดชอบในด้านวิชาการ โดยทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้แนะนำและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจและมอบหมายความรับผิดชอบเพื่อให้เขามีความรู้สึกรู้ว่าทำงานด้วยความเต็มใจ มิใช่การบีบบังคับ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมิใช่เฉพาะแต่เพียงห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังหมายถึงกิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียนที่ให้การศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น ปรัชญา เวสารัชช (2545 : 27 – 28) ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญโดยทั่วไปของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา คือ การวางแผน จัดทำหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน จัดและบริหารชั้นเรียน จัดและดูแลรักษาอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ บริหารงานวิชาการ การเงิน บริหารงานบุคคล ดูแลสุขภาพอนามัยของผู้เรียน และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสพการณ์การปฏิบัติงาน

2.1 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามประสพการณ์การการบริหารพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันตามประสพการณ์การการบริหารที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละหลักสูตรซึ่งมีมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระเป็นตัวกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระได้ให้สถานศึกษาในสังกัดยึดมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลัก และสถานศึกษาสามารถดำเนินการเพิ่มเติมมาตรฐานมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ตลอดจนสาระการเรียนรู้ ในส่วนที่เห็นว่ามี ความจำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นสถานศึกษาจึงได้ดำเนินการกำหนดแนวทางและแนวดำเนินการในการปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาในสังกัด โดยจัดทำโครงการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง

2.2 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้ส่งเสริมพัฒนาสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีความก้าวหน้าทางวิชาชีพทางด้านเทคนิควิธีสอน และการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดประชุมอบรมเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ กมล ภูประเสริฐ (2544) ที่ได้สรุปไว้ว่าต้องมีการวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา โดยรวบรวมอุปสรรคข้อขัดข้องจากการบริหารในทุกๆ เรื่อง มาพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปว่า ความรู้ความสามารถของบุคลากรในด้านใดที่สถานศึกษาช่วยแก้ปัญหาได้เองด้านใดที่ต้องคิดว่าพึ่งพาจากบุคคลภายนอก การกำหนดช่วยเวลาของการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะๆ ซึ่งควรกระทำอย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาาร่วมกันได้ รวมทั้งการจัดส่งบุคลากรไปรับการฝึกอบรม

ประชุม/สัมมนา/ปฏิบัติการที่หน่วยงานภายนอกเป็นผู้จัดและมีการควบคุมดูแลให้การดำเนินงาน
การพัฒนาบุคลากรเป็นไปตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาแก่ผู้บริหารและครูและผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

1.2 ควรส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร ให้มีความ
ก้าวหน้าในวิชาชีพ

1.3 ควรจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาต่างๆ ในสถานศึกษา

1.4 ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน และครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
เพื่อนำมาใช้ในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการการบริหารงาน
วิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

2.2 ควรศึกษาระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการการบริหารงานวิชาการ ของ
ผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทาง
ในการพัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. 2544. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์พับบลิชชั่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. การปฏิรูปการศึกษา ตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา.
- _____. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ของการรับสั่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. 2542. ราชกิจจานุเบกษา. 16 (8) 50-65.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. คู่มือดำเนินการประเมินมาตรฐานโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544. ปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมมองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ. 2539. กรอบการประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว.
- Krcjcie, R.W. & Morgan. D.W. 1970. "Determining sample size for research activities." **Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607-610.
- Yamane, Taro. 1967. **Statistics : An Introductory Analysis**. New York : Harper and Row.